

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

**Αριθμός Γνωμοδότησης 36/2020
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
(Τμήμα Ε΄)
Συνεδρίαση της 4^{ης} Μαρτίου 2020.**

Σύνθεση

Πρόεδρος: Μεταξία Ανδροβιτσανέα, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Μέλη: Κωνσταντίνος Γεωργάκης, Αφροδίτη Κουτούκη, Δήμητρα Κεφάλα, Αντώνιος Τατσόπουλος, Δημήτριος Μακαρονίδης, Αθηνά Αλεφάντη, Ιωάννης Χατζηνέκουρας και Ιωάννα Λεμπέση, Νομικοί Σύμβουλοι.

Εισηγητής: Δημήτριος Καμάρης, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ. (γνώμη χωρίς ψήφο).

Αριθμός Ερωτήματος: Το με αριθμό πρωτοκόλλου 3320/17-01-2020 έγγραφο του Τμήματος Οργάνωσης Τ.Α. Α΄ Βαθμού της Διεύθυνσης Οργάνωσης και Λειτουργίας Τ.Α. της Γενικής Διεύθυνσης Αποκέντρωσης και Τοπικής Αυτοδιοίκησης του Υπουργείου Εσωτερικών.

Περίληψη ερωτήματος: α) Εάν η έκδοση διαπιστωτικής διοικητικής πράξης θέσεως αιρετού τοπικής αυτοδιοίκησης σε κατάσταση αργίας κατ' εφαρμογή του δευτέρου εδαφίου της παραγράφου 1 του άρθρου 236Α του ν. 3852/2010 (Α΄ 87) προϋποθέτει να συνέτρεξαν άπαξ στο πρόσωπο του αιρετού η αμετάκλητη παραπομπή για κακούργημα και η επιβολή σε βάρος του περιοριστικών όρων ή προσωρινής κράτησης, χωρίς να απαιτείται να εξακολουθούν να συντρέχουν οι καταστάσεις αυτές και κατά το χρόνο εκδόσεως της διαπιστωτικής πράξεως και, σε καταφατική περίπτωση, εάν το επιβληθέν με τη διαπιστωτική πράξη διοικητικό μέτρο της αργίας ανατρέχει και σε προηγούμενη αυτοδιοικητική περίοδο κατά την οποία συνέτρεξαν οι πιο πάνω καταστάσεις στο πρόσωπο του αιρετού. β) Εάν συντρέχουν οι προϋποθέσεις θέσεως αιρετού τοπικής αυτοδιοίκησης σε κατάσταση αργίας κατ' εφαρμογή των πιο πάνω διατάξεων, όταν κατά

το χρόνο της αμετάκλητης παραπομπής του για κακούργημα και ισχύος περιοριστικών όρων σε βάρος του δεν είχε την ιδιότητα του αιρετού, ενώ οι περιοριστικοί όροι ήρθαν μετά την επικύρωση του αποτελέσματος της εκλογής του και πριν την ορκωμοσία και εγκατάσταση των δημοτικών αρχών για τη νέα αυτοδιοικητική περίοδο.

Στο πιο πάνω ερώτημα το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Ε') γνωμοδότησε ως εξής:

Ιστορικό.

Από το έγγραφο του ερωτήματος και τα στοιχεία που το συνοδεύουν προκύπτουν τα εξής:

1. Ο Δ.Θ., δημοτικός σύμβουλος του Δήμου «Κ-Α», κατά την αυτοδιοικητική περίοδο 01-09-2014 έως 31-08-2019, παραιτήθηκε από το αξίωμά του την 16-08-2018, ενώ εκκρεμούσε η σε βάρος του ασκηθείσα ποινική δίωξη σε βαθμό κακούργηματος για αδικήματα που τέλεσε ως δήμαρχος του ίδιου Δήμου κατά την προηγούμενη αυτοδιοικητική περίοδο (01-01-2011 έως 31-08-2014) και του είχαν επιβληθεί, κατά το στάδιο της κυρίας ανακρίσεως για τα αδικήματα αυτά, περιοριστικοί όροι με την με αριθμό 70/30-05-2018 διάταξη του ειδικού ανακριτή.

Στα πλαίσια της πιο πάνω ποινικής διώξεως εκδόθηκε την 24-09-2018 το με αριθμό 69/2018 βούλευμα του Συμβουλίου Εφετών Ευβοίας, με το οποίο ο Δ.Θ. παραπέμφθηκε στο Τριμελές Εφετείο Κακούργημάτων Ευβοίας για τις κακούργηματικές πράξεις της ασκηθείσας σε βάρος του διώξεως και διατηρήθηκαν σε ισχύ οι περιοριστικοί όροι που του είχαν επιβληθεί με την με αριθμό 70/30-05-2018 διάταξη του ειδικού ανακριτή.

Ακολούθως, με την με αριθμό 35/2019 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδας, η οποία δημοσιεύτηκε την 02-07-2019 και με την οποία επικυρώθηκαν τα αποτελέσματα των αρχικών και επαναληπτικών δημοτικών εκλογών της 26^{ης} Μαΐου και της 2^{ης} Ιουνίου 2019 για τον πιο πάνω Δήμο, ανακηρύχθηκε ο Δ.Θ. τακτικός δημοτικός σύμβουλος του εν λόγω Δήμου, ορκίστηκε δημοτικός σύμβουλος την 24-08-2019 και ασκεί τα καθήκοντα του δημοτικού συμβούλου από την εγκατάσταση των Δημοτικών

Αρχών την 01-09-2019 για την τρέχουσα αυτοδιοικητική περίοδο, ενώ με το με αριθμό 66/24-07-2019 βούλευμα του Συμβουλίου Εφετών Ευβοίας ήρθαν οι σε βάρος του διατηρήθεντες με το παραπεμπτικό βούλευμα περιοριστικοί όροι.

2. Η Εισαγγελία Εφετών Ευβοίας, εκ του λόγου της κηθείσας ιδιότητας του αιρετού στο πρόσωπο του παραπεμπομένου με πιο πάνω 69/2018 βούλευμα του Συμβουλίου Εφετών Ευβοίας, κοινοποίησε το τελευταίο στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση Θεσσαλίας-Στερεάς Ελλάδας, κατ' εφαρμογή των διατάξεων του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 3 του άρθρου 236 του ν. 3852/2010, στην οποία παραπέμπει η παράγραφος 2 του άρθρου 236Α του ίδιου νόμου.

Κατόπιν τούτου, η Αποκεντρωμένη Διοίκηση Θεσσαλίας-Στερεάς Ελλάδας, με το με αριθμό πρωτοκόλλου ΕΜΠ105/13-11-2019 έγγραφό της (Τμήμα Διοικητικού-Οικονομικού Ν. Ευβοίας – Διεύθυνση Διοίκησης – Γενική Διεύθυνση Εσωτερικής Λειτουργίας) προς την ερωτώσα υπηρεσία, το οποίο υπογράφεται από το Συντονιστή, αφού εξέθεσε το πιο πάνω ιστορικό, ζήτησε απάντηση στον προβληματισμό της εάν συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις κατ' άρθρο 236Α του ν. 3852/210 για να τεθεί ο Δ.Θ., με την ιδιότητα του αιρετού, σε κατάσταση αργίας, με δεδομένο ότι κατά το χρόνο της αμετάκλητης παραπομπής του για κακούργημα με το 69/2018 βούλευμα του Συμβουλίου Εφετών Ευβοίας, με το οποίο διατηρήθηκαν οι σε βάρος του επιβληθέντες κατά την ανάκριση περιοριστικοί όροι, δεν είχε την ιδιότητα του αιρετού, την οποία απέκτησε μετά την άρση των διατηρηθέντων με το βούλευμα περιοριστικών όρων, ενόψει του ότι η άρση των περιοριστικών όρων που επέρχεται κατά τη διάρκεια της εκκρεμοδικίας δεν κωλύει τη θέση του αιρετού σε αργία κατά τη ρύθμιση του τρίτου εδαφίου της παραγράφου 1 του άρθρου 236Α και, στην περίπτωση που συντρέχουν οι προϋποθέσεις της θέσεως του Δ.Θ. σε αργία, σε ποιο χρόνο θα ανατρέχει η έναρξη του εν λόγω διοικητικού μέτρου.

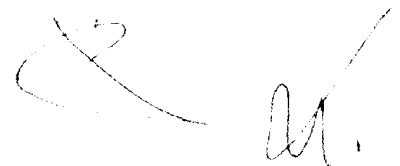
Με βάση το εν λόγω ιστορικό και αφορμή τον προβληματισμό της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Θεσσαλίας-Στερεάς Ελλάδας, όπως αυτός διατυπώθηκε στο πιο πάνω με αριθμό πρωτοκόλλου ΕΜΠ105/13-11-2019 έγγραφο, η ερωτώσα υπηρεσία, με το με αριθμό πρωτοκόλλου 3320/17-01-2020 έγγραφό της, που υπογράφεται από τον Υπουργό Εσωτερικών, υπέβαλε τα πιο πάνω εξεταζόμενα ερωτήματα, αφού παραθέτει τις διατάξεις των άρθρων 236 και 236Α του ν. 3852/2010 (Α' 87), όπως το πρώτο τροποποιήθηκε και το δεύτερο προστέθηκε με τα άρθρα 128 και 129 αντίστοιχα του ν.

4555/2018 (Α' 133/19-07-2018) και αναλύει το ρυθμιστικό πεδίο των διατάξεων αυτών, όπως έχουν ερμηνευτεί από τη νομολογία του ΣΤΕ και τις Γνωμοδοτήσεις του ΝΣΚ, επισημαίνοντας, ειδικά, τα όσα έγιναν δεκτά με την με αριθμό 331/2016 γνωμοδότηση του ΝΣΚ, που έγινε αποδεκτή από τον Υπουργό των Εσωτερικών, ως προς την ερμηνεία των διατάξεων του δευτέρου και τρίτου εδαφίου της παραγράφου 2 του άρθρου 236 του ν. 3852/2010, όπως ίσχυαν πριν το ν. 4555/2018, με την αντικατάσταση της παραγράφου 2 με το άρθρο 6 του ν. 4368/2016 (Α' 21) και οι οποίες (διατάξεις) επαναδιατυπώθηκαν στο ν. 4555/2018 ως δεύτερο και τρίτο εδάφιο της παραγράφου 1 του εισαχθέντος με το νόμο αυτό αυτοτελούς άρθρου 236Α και στην ερμηνεία των οποίων αναφέρονται τα υποβληθέντα πιο πάνω ερωτήματα.

Νομοθετικό πλαίσιο.

3. Στο ν. 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης» (Α' 87) ορίζονται τα ακόλουθα:

«Διάρκεια δημοτικής περιόδου. 1. Ο δήμαρχος και οι δημοτικοί σύμβουλοι, οι σύμβουλοι κοινοτήτων με μόνιμο πληθυσμό άνω των τριακοσίων (300) κατοίκων και οι πρόεδροι των κοινοτήτων με μόνιμο πληθυσμό έως τριακοσίων (300) κατοίκων, εκλέγονται κάθε τέσσερα (4) χρόνια με άμεση, καθολική και μυστική ψηφοφορία. 2. Η εκλογή στα ανωτέρω αξιώματα γίνεται τη δεύτερη Κυριακή του μηνός Οκτωβρίου, κάθε τέταρτο έτος. Σε περίπτωση που δεν έχει αναδειχθεί επιτυχών συνδυασμός, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 33 (Α' γύρος), η ψηφοφορία επαναλαμβάνεται την επόμενη Κυριακή, στα ίδια εκλογικά τμήματα, με τις ίδιες εφορευτικές επιτροπές, τους ίδιους αντιπροσώπους της δικαστικής αρχής και τους ίδιους εφόρους αντιπροσώπων (Β' γύρος). Με την επιφύλαξη ειδικότερων ρυθμίσεων, η προεκλογική περίοδος αρχίζει δύο (2) μήνες πριν την ημερομηνία των εκλογών. 3. Η εγκατάσταση των αρχών της παραγράφου 1 γίνεται την 1η Ιανουαρίου του επόμενου έτους από τη διεξαγωγή των εκλογών και η θητεία τους λήγει την 31η Δεκεμβρίου του τέταρτου έτους. 4. Για την πρώτη εφαρμογή του παρόντος: α) Ο πρώτος γύρος της εκλογικής διαδικασίας στα αξιώματα της παραγράφου 1 θα διεξαχθεί την Κυριακή κατά την οποία διενεργείται η ψηφοφορία για την εκλογή των αντιπροσώπων της Ελλάδας στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο του έτους 2019. β) Σε περίπτωση που δεν έχει αναδειχθεί επιτυχών συνδυασμός, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 33, η ψηφοφορία επαναλαμβάνεται την επόμενη Κυριακή στα ίδια εκλογικά τμήματα, με τις ίδιες εφορευτικές επιτροπές,

τους ίδιους αντιπροσώπους της δικαστικής αρχής και τους ίδιους εφόρους αντιπροσώπων. Με την επιφύλαξη ειδικότερων ρυθμίσεων, η προεκλογική περίοδος αρχίζει δύο (2) μήνες πριν την ημερομηνία των εκλογών. γ) Η εγκατάσταση των νέων αρχών θα γίνει την 1η Σεπτεμβρίου 2019 και η θητεία τους λήγει την 31η Δεκεμβρίου 2023 και λογίζεται πλήρης για όλες τις συνέπειες .....» (άρθρο 9, όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 6 του ν. 4555/2018 «Μεταρρύθμιση του θεσμικού πλαισίου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης - Εμβάθυνση της Δημοκρατίας - Ενίσχυση της Συμμετοχής - Βελτίωση της οικονομικής και αναπτυξιακής λειτουργίας των Ο.Τ.Α [Πρόγραμμα "ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ Ι" ....» - Α' 133/19-07-2018).

«Επικύρωση της εκλογής. 1. Το πολυμελές πρωτοδικείο μετά από τη λήξη του πενθημέρου της παραγράφου 2 του άρθρου 43 ανακηρύσσει με χωριστή πράξη: α) τον επιτυχόντα ή το συνδυασμό του δημάρχου και τους λοιπούς συνδυασμούς του δημοτικού συμβουλίου, το δήμαρχο, τους τακτικούς και αναπληρωματικούς δημοτικούς συμβούλους κάθε συνδυασμού, τους τακτικούς και αναπληρωματικούς συμβούλους των κοινοτήτων κάθε συνδυασμού, τους προέδρους των κοινοτήτων έως τριακοσίων (300) κατοίκων με τους αναπληρωματικούς τους, β) τους τακτικούς και αναπληρωματικούς συμβούλους της κάθε εκλογικής περιφέρειας κάθε συνδυασμού, και γ) τους τακτικούς συμβούλους κάθε συνδυασμού, σύμφωνα με τον αριθμό των σταυρών προτίμησης που έχουν λάβει στο σύνολο της εδαφικής περιφέρειας του δήμου. .... 2. Ο πρόεδρος του πρωτοδικείου εκθέτει τις αποφάσεις στο κατάστημα του δικαστηρίου επί τρεις (3) συνεχείς ημέρες και αποστέλλει αντίγραφο τους στον περιφερειάρχη και στο Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Αντίγραφο των αποφάσεων αποστέλλει ο αρμόδιος Συντονιστής της Αποκεντρωμένης Διοίκησης σε κάθε δήμο που ανήκει στη χωρική αρμοδιότητα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης» (άρθρο 44, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 39 του ν. 4555/2018 και, ακολούθως, η περίπτωση α της παραγράφου 1 αντικαταστάθηκε με το άρθρο 64 του ν. 4604/2019 - Α' 50/26-03-2019).

«Ορκωμοσία των δημοτικών αρχών. 1. Μετά την ανακήρυξη του επιτυχόντος και των επιλαχόντων συνδυασμών ο δήμαρχος, οι δημοτικοί σύμβουλοι, οι σύμβουλοι κοινότητας και οι πρόεδροι των κοινοτήτων, πριν από την ημέρα εγκατάστασης και ανάληψης των καθηκόντων τους, δίνουν τον ακόλουθο όρκο: "Ορκίζομαι να είμαι πιστός στην πατρίδα, να υπακούω στο Σύνταγμα και στους νόμους και να εκπληρώνω τίμια και

ευσυνειδητα τα καθήκοντά μου. 2. Η ορκωμοσία γίνεται στο κατάστημα του δήμου ή σε άλλο δημόσιο κτίριο ή σε κατάλληλο δημόσιο χώρο εντός των διοικητικών ορίων του δήμου, σε δημόσια συνεδρίαση, της οποίας ο ακριβής χρόνος (ημερομηνία και ώρα) ορίζεται από τον νεοεκλεγέντα Δήμαρχο». 3. Για την ορκωμοσία συντάσσεται πρακτικό, το οποίο υπογράφεται από το δήμαρχο, τους συμβούλους και τους τοπικούς εκπροσώπους που ορκίστηκαν. Το πρακτικό αυτό συντάσσεται σε δύο (2) αντίτυπα, από τα οποία το ένα αντίτυπο παραμένει στο δήμο και το άλλο αποστέλλεται στον Γενικό Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Τα προαναφερόμενα πρόσωπα αναλαμβάνουν τα καθήκοντά τους από την ημέρα της εγκατάστασης. 4. Σε όσες περιπτώσεις η ορκωμοσία δεν πραγματοποιήθηκε για λόγους αντικειμενικής αδυναμίας, ο δήμαρχος καλεί τον επιτυχόντα προς ορκωμοσία εντός πέντε (5) ημερών, αφότου του γνωστοποιήθηκε η άρση των λόγων» (άρθρο 52, όπως η παράγραφος 1 τροποποιήθηκε με το άρθρο 40 του ν. 4555/2018 και η παράγραφος 2 αντικαταστάθηκε με την παράγραφο 2Α του άρθρου 114 του ν. 4623/2019).

«Παραίτηση αιρετών. 1. .... 2. Η παραίτηση των δημοτικών συμβούλων, των συμβούλων κοινοτήτων και των προέδρων κοινοτήτων υποβάλλεται εγγράφως στον οικείο δήμαρχο. Η παραίτηση γίνεται οριστική την επομένη της κατάθεσης της σχετικής δήλωσης στο πρωτόκολλο .....» (άρθρο 54, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 41 του ν. 4555/2018).

«Έκπτωση εξαιτίας καταδίκης. 1. Οι περιφερειάρχες, οι αντιπεριφερειάρχες, οι δήμαρχοι, οι δημοτικοί και περιφερειακοί σύμβουλοι, οι πρόεδροι κοινοτήτων και τα μέλη συμβουλίων κοινότητας εκπίπτουν αυτοδικαίως από το αξίωμά τους: α. Αν τεθούν σε δικαστική συμπαράσταση με τελεσίδικη δικαστική απόφαση. β. Αν στερηθούν τα πολιτικά τους δικαιώματα με αμετάκλητη δικαστική απόφαση. γ. Αν καταδικαστούν με αμετάκλητη δικαστική απόφαση, ως αυτουργοί ή συμμετοχοί σε κακούργημα ή σε οποιαδήποτε ποινή για παραχάραξη, κιβδηλεία, πλαστογραφία, ψευδή βεβαίωση, δωροδοκία, εκβίαση, κλοπή, υπεξαίρεση, απιστία, απάτη, καταπίεση, αιμομιξία, μαστροπεία, σωματεμπορία, παράνομη διακίνηση αλλοδαπών, παράβαση της νομοθεσίας για την καταπολέμηση των ναρκωτικών, τη λαθρεμπορία, καθώς και για παράβαση καθήκοντος, εφόσον κατά τη διάπραξη του τελευταίου αυτού αδικήματος προκαλείται οικονομική βλάβη στο δήμο, στην περιφέρεια ή στα νομικά τους πρόσωπα. 2. Για την έκπτωση εκδίδεται διαπιστωτική πράξη του Επόπτη Ο.Τ.Α., εντός δεκαπέντε

(15) ημερών από τότε που έλαβε γνώση της σχετικής δικαστικής απόφασης. Η διαπιστωτική πράξη ανατρέχει στην ημερομηνία κατά την οποία η σχετική δικαστική απόφαση κατέστη τελεσίδικη ή αμετάκλητη, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που ισχύουν για κάθε περίπτωση της παραγράφου 1. 3. Με την επιμέλεια της αρμόδιας Εισαγγελίας κοινοποιείται στον οικείο Επόπτη Ο.Τ.Α. κάθε καταδικαστική απόφαση σε βάρος των προσώπων της παραγράφου 1 για τα ποινικά αδικήματα της περίπτωσης γ' της παραγράφου αυτής. Ο Επόπτης Ο.Τ.Α. μπορεί να λαμβάνει από την Εισαγγελία κάθε αναγκαία πληροφορία σχετικά με την πορεία της υπόθεσης, όπως η τελεσιδικία ή το αμετάκλητο αυτής, καθώς και αντίγραφα των αποφάσεων και των πρακτικών» (άρθρο 236, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 128 του ν. 4555/2018).

«Διοικητικά μέτρα – Αργία. 1. Εάν εκδοθεί τελεσίδικη καταδικαστική απόφαση ποινικού δικαστηρίου, για τα πλημμελήματα της περίπτωσης γ' της παραγράφου 1 του άρθρου 236 ή καταδικαστική απόφαση σε πρώτο βαθμό για κακούργηματα, ο Επόπτης Ο.Τ.Α. οφείλει να θέσει τον καταδικασθέντα σε κατάσταση αργίας. Η αυτοδίκαιη θέση σε αργία επιβάλλεται με την ίδια διαδικασία και σε περίπτωση αμετάκλητης παραπομπής για κακούργημα, εφόσον έχουν επιβληθεί περιοριστικοί όροι ή προσωρινή κράτηση. Μεταγενέστερη αντικατάσταση ή άρση των περιοριστικών όρων ή της προσωρινής κράτησης, κατά τη διάρκεια της εκκρεμοδικίας, δεν κωλύει τη θέση σε αργία του αιρετού που παραπέμφθηκε για κακούργημα. Εάν εκδοθεί τελεσίδικη αθωωτική απόφαση, αίρεται αυτοδικαίως η αργία και το διοικητικό μέτρο θεωρείται ως ουδέποτε επιβληθέν. Στην περίπτωση αυτή καταβάλλεται αναδρομικά η αντιμισθία του αποκατασταθέντος από το χρόνο έκδοσης της διαπιστωτικής σε βάρος του πράξης. 2. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται αναλόγως οι παράγραφοι 2 και 3 του άρθρου 236. Στην περίπτωση που η αργία επιβάλλεται λόγω αμετάκλητης παραπομπής για κακούργημα, όπου στις παραγράφους αυτές αναφέρεται ο δικαστής, εννοείται ο Εισαγγελέας που χειρίζεται την υπόθεση, ενώ όπου αναφέρεται η δικαστική απόφαση εννοείται το βούλευμα ή το κλητήριο θέσπισμα, με βάση το οποίο παραπέμπεται στο ακροατήριο η υπόθεση» (άρθρο 236Α, όπως αυτό προστέθηκε με το άρθρο 129 του ν. 4555/2018).

«Αρχές - έκταση και περιεχόμενο της κρατικής εποπτείας. 1. Το κράτος ασκεί στους Ο.Τ.Α. και στα νομικά πρόσωπα αυτών εποπτεία, που συνίσταται αποκλειστικά σε έλεγχο νομιμότητας και δεν επιτρέπεται να εμποδίζει την πρωτοβουλία και την ελεύθερη δράση τους ούτε να υπεισέρχεται σε κρίσεις για τη σκοπιμότητα της δράσης τους ή να

θίγει τη διοικητική και οικονομική τους αυτοτέλεια. Ειδικότερα η κρατική εποπτεία των Ο.Τ.Α. συνίσταται: (α) σε έλεγχο των πράξεων (έλεγχος νομιμότητας) και (β) σε έλεγχο των προσώπων (πειθαρχικός έλεγχος των αιρετών). ..... (άρθρο 214, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 108 του ν. 4555/2018).

«Αυτοτελής Υπηρεσία Εποπτείας Ο.Τ.Α. – Αρμοδιότητα. 1. Με την επιφύλαξη ειδικότερων διατάξεων, η σύμφωνα με το άρθρο 214 κρατική εποπτεία των Ο.Τ.Α. ασκείται από τις κατά τόπο αρμόδιες Αυτοτελείς Υπηρεσίες Εποπτείας Ο.Τ.Α. ....» (άρθρο 215, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 109 του ν. 4555/2018).

«Επόπτης Ο.Τ.Α. 1. Σε κάθε Αυτοτελή Υπηρεσία Εποπτείας Ο.Τ.Α. συνιστάται θέση προϊσταμένου αυτής, της κατηγορίας ειδικών θέσεων πρώτου βαθμού, που φέρει τον τίτλο «Επόπτης Ο.Τ.Α.». Ο Επόπτης διορίζεται με τετραετή θητεία, η οποία μπορεί να ανανεώνεται, με τη διαδικασία των παραγράφων 1 έως 7 ..... (άρθρο 216, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 109 του ν. 4555/2018).

Επίσης, με την παράγραφο 1 του άρθρου 28 του ν. 4325/2015 (Α' 47) ορίστηκε ότι: «Συντονιστής Αποκεντρωμένης Διοίκησης. 1. Καταργείται η διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 6 του Ν.3852/2010 (Α' 87). Σε κάθε Αποκεντρωμένη Διοίκηση συνιστάται θέση προϊσταμένου, που φέρει τον τίτλο «Συντονιστής Αποκεντρωμένης Διοίκησης». .... Ο Συντονιστής Αποκεντρωμένης Διοίκησης διορίζεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης για πενταετή θητεία, η οποία μπορεί να ανανεωθεί για μία ακόμη φορά. Έως ότου διοριστεί ο Συντονιστής Αποκεντρωμένης Διοίκησης, ο ασκών καθήκοντα Γενικού Γραμματέα εξακολουθεί να ασκεί τις αρμοδιότητές του. Όπου στην κείμενη νομοθεσία αναφέρεται Γενικός Γραμματέας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης ή Γενικός Γραμματέας Περιφέρειας νοείται, από το διορισμό του, ο Συντονιστής Αποκεντρωμένης Διοίκησης».

Στο δε άρθρο 44 του ν. 4555/2018 ορίστηκε ότι: «Τελικές - Μεταβατικές διατάξεις Κεφαλαίου Γ'. 1. .... 2. Οι διατάξεις του Κεφαλαίου Γ' ισχύουν από την πρώτη, μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος, δημοτική περίοδο. 3. Οι διατάξεις των άρθρων 6 έως και 39 του παρόντος νόμου ισχύουν και για τις εκλογές για την ανάδειξη δημοτικών αρχών της παρ. 4 του άρθρου 9 του ν. 3852/2010» και στην παράγραφο 5 του άρθρου 132 του ίδιου νόμου ότι: «Μέχρι την έναρξη λειτουργίας της Αυτοτελούς Υπηρεσίας

Επρόπτιας Ο.Τ.Α. όπου στα άρθρα 128, 129 και 130 του παρόντος αναφέρεται Επόπτης Ο.Τ.Α., νοείται ο Συντονιστής της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης».

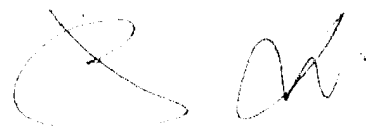
4. Εξάλλου, αρχικά το άρθρο 236 του ν. 3852/2010 όριζε τα ακόλουθα: «Έκπτωση εξαιτίας καταδίκης. 1. Οι περιφερειάρχες, οι αντιπεριφερειάρχες, οι δήμαρχοι, οι δημοτικοί και περιφερειακοί σύμβουλοι, οι σύμβουλοι των δημοτικών και τοπικών κοινοτήτων και οι εκπρόσωποι τοπικών κοινοτήτων εκπίπτουν αυτοδικαίως από το αξίωμα τους: ..... 2.α. Όταν γίνεται παραπομπή για κακούργημα με αμετάκλητο βούλευμα ή με απευθείας κλήση, κατά της οποίας έχει εξαντληθεί το δικαίωμα προσφυγής, ο Ελεγκτής Νομιμότητας οφείλει να θέσει τον κατηγορούμενο σε κατάσταση αργίας, η οποία διατηρείται σε περίπτωση έκδοσης καταδικαστικής απόφασης του ποινικού δικαστηρίου. Εάν εκδοθεί αθωωτική απόφαση, η αργία αίρεται αυτοδικαίως και θεωρείται ως μηδέποτε επιβληθείσα. β.α. Εάν εκδοθεί καταδικαστική απόφαση του Ποινικού Δικαστηρίου, σε πρώτο βαθμό, για τα πλημμελήματα της προηγούμενης παραγράφου ή για κακουργήματα, ο Ελεγκτής Νομιμότητας οφείλει να θέσει τον καταδικασθέντα σε κατάσταση αργίας, ώσπου να εκδοθεί τελεσίδικη αθωωτική απόφαση, οπότε και αίρεται αυτοδικαίως, η αργία και το διοικητικό μέτρο θεωρείται ως ουδέποτε επιβληθέν. ....».

Με την παράγραφο 7 του άρθρου 7 του ν. 4071/2012 (Α' 85/11-04-2012) προστέθηκε το ακόλουθο εδάφιο στο τέλος κάθε μίας των πιο πάνω παραγράφων 2α και 2β του άρθρου 236: «Στην περίπτωση αυτή καταβάλλεται αναδρομικά η αντιμισθία του αποκατασταθέντος από του χρόνου εκδόσεως της διαπιστωτικής σε βάρος του πράξης».

Επακολούθησε ο ν. 4257/2014 «Επείγουσες ρυθμίσεις αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών» (Α' 93/14-07-2014), στο σχέδιο νόμου του οποίου προτεινόταν με το άρθρο 24 και, τελικώς, στον ψηφισθέντα νόμο άρθρο 22, η ακόλουθη τροποποίηση της παραγράφου 2 του άρθρου 236 του ν. 3852/2010: «2. Εάν εκδοθεί τελεσίδικη καταδικαστική απόφαση του Ποινικού Δικαστηρίου, για τα πλημμελήματα της προηγούμενης παραγράφου ή καταδικαστική απόφαση σε πρώτο βαθμό για κακουργήματα, ο Ελεγκτής Νομιμότητας και μη υπάρχοντος ο Γενικός Γραμματέας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης οφείλει να θέσει τον καταδικασθέντα σε κατάσταση αργίας. Εάν εκδοθεί τελεσίδικη αθωωτική απόφαση, οπότε και αίρεται αυτοδικαίως, η αργία και το διοικητικό μέτρο θεωρείται ως ουδέποτε επιβληθέν. Στην περίπτωση αυτή

καταβάλλεται αναδρομικά η αντιμισθία του αποκατασταθέντος από του χρόνου εκδόσεως της διαπιστωτικής σε βάρους του πράξης». Το άρθρο αυτό του σχεδίου νόμου, ψηφίστηκε κατά πλειοψηφία, επί της αρχής και κατ' άρθρο, ως είχε, με μόνη την αναρίθμησή του σε άρθρο 22 και, ακολούθως, πριν την ψήφιση του νομοσχεδίου στο σύνολό του στην Ολομέλεια της Βουλής, κατατέθηκε από τον Υφυπουργό Εσωτερικών η ακόλουθη νομοτεχνική βελτίωση με την προσθήκη του ακόλουθου εδαφίου μετά το πρώτο εδάφιο της εν λόγω παραγράφου: «Η αυτοδίκαιη θέση σε αργία επιβάλλεται με την ίδια διαδικασία και σε περίπτωση αμετάκλητης παραπομπής για κακούργημα, εάν έχουν επιβληθεί περιοριστικοί όροι ή προσωρινή κράτηση», ώστε, τελικά, με το άρθρο 22 του ψηφισθέντα νόμου (ν. 4247/2014 – Α' 93/14-04-2014) η παρ. 2 του άρθρου 236 τροποποιήθηκε ως ακολούθως: «2. Εάν εκδοθεί τελεσίδικη καταδικαστική απόφαση του Ποινικού Δικαστηρίου, για τα πλημμελήματα της προηγούμενης παραγράφου ή καταδικαστική απόφαση σε πρώτο βαθμό για κακούργηματα, ο Ελεγκτής Νομιμότητας οφείλει να θέσει τον καταδικασθέντα σε κατάσταση αργίας. Η αυτοδίκαιη θέση σε αργία επιβάλλεται με την ίδια διαδικασία και σε περίπτωση αμετάκλητης παραπομπής για κακούργημα, εάν έχουν επιβληθεί περιοριστικοί όροι ή προσωρινή κράτηση. Εάν εκδοθεί τελεσίδικη αθωωτική απόφαση, οπότε και αίρεται αυτοδικαίως, η αργία και το διοικητικό μέτρο θεωρείται ως ουδέποτε επιβληθέν. Στην περίπτωση αυτή καταβάλλεται αναδρομικά η αντιμισθία του αποκατασταθέντος από του χρόνου εκδόσεως της διαπιστωτικής σε βάρους του πράξης».

Στη συνέχεια, τροποποιήθηκε εκ νέου η πιο πάνω παράγραφος 2 του άρθρου 236 του ν. 3852/2010 με το άρθρο 6 του ν. 4368/2016 (Α' 21/21-02-2016) ως ακολούθως: «2. Εάν εκδοθεί τελεσίδικη καταδικαστική απόφαση του Ποινικού Δικαστηρίου, για τα πλημμελήματα της προηγούμενης παραγράφου ή καταδικαστική απόφαση σε πρώτο βαθμό για κακούργηματα, ο Ελεγκτής Νομιμότητας οφείλει να θέσει τον καταδικασθέντα σε κατάσταση αργίας. Η αυτοδίκαιη θέση σε αργία επιβάλλεται με την ίδια διαδικασία και σε περίπτωση αμετάκλητης παραπομπής για κακούργημα, εάν έχουν επιβληθεί περιοριστικοί όροι ή προσωρινή κράτηση. Τυχόν μεταγενέστερη αντικατάσταση ή άρση των περιοριστικών όρων ή της προσωρινής κράτησης κατά τη διάρκεια της εκκρεμοδικίας δεν κωλύει τη θέση σε αργία του αιρετού που παραπέμφθηκε για κακούργημα. Εάν εκδοθεί τελεσίδικη αθωωτική απόφαση, οπότε και αίρεται αυτοδικαίως, η αργία και το διοικητικό μέτρο θεωρείται ως ουδέποτε επιβληθέν. Στην

περίπτωση αυτή καταβάλλεται αναδρομικά η αντιμισθία του αποκατασταθέντος από του χρόνου εκδόσεως της διαπιστωτικής σε βάρος του πράξης. Τυχόν άρνηση ή υπαίτια καθυστέρηση του Ελεγκτή Νομιμότητας να εκδώσει άμεσα τη σχετική διαπιστωτική πράξη συνιστά παράβαση καθήκοντος».

Ερμηνεία και εφαρμογή των διατάξεων.

Από τις προαναφερόμενες διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς, αλλά και σε συνδυασμό μεταξύ τους, ενόψει και του όλου νομικού πλαισίου εντός του οποίου εντάσσονται, του σκοπού που εξυπηρετούν και των πραγματικών περιστατικών που τέθηκαν υπόψη με το υποβληθέν ερώτημα από την ερωτώσα υπηρεσία, συνάγονται, τα ακόλουθα:

5. Από το συνδυασμό των πιο πάνω διατάξεων των άρθρων 9 (διάρκεια δημοτικής περιόδου), 44 (επικύρωση εκλογής δημοτικών αρχών), 52 (ορκωμοσία Δημοτικών Αρχών), 53 (αποποίηση εκλογής ανακηρυχθέντων αιρετών σε ο.τ.α. α΄ βαθμού), 54 (παραίτηση αιρετών ο.τ.α. α΄ βαθμού) του ν. 3852/2010, αλλά και των αντίστοιχων διατάξεων του νόμου αυτού για τις περιφέρειες (άρθρα 114 - διάρκεια περιφερειακής περιόδου, 146 - επικύρωση εκλογής αρχών της περιφερειακής αυτοδιοίκησης, 154 - ορκωμοσία περιφερειακών αρχών, 155 - αποποίηση εκλογής ανακηρυχθέντων αιρετών σε περιφέρειες, 156 - παραίτηση αιρετών περιφερειών) συνάγεται ότι κάθε αυτοδιοικητική περίοδος (δημοτική ή περιφερειακή) και, επομένως και η αντίστοιχη θητεία των αιρετών είναι αυτοτελής, μετά δε την επικύρωση από το Πρωτοδικείο του αποτελέσματος της εκλογής για την οικεία αυτοδιοικητική περίοδο και την ανακήρυξη του επιτυχόντος και των επιλεγέντων συνδυασμών και των υποψηφίων που εξελέγησαν, οι τελευταίοι, εφόσον δεν αποποιηθούν την εκλογή τους και, αφού προηγουμένως ορκιστούν, εγκαθίστανται και αναλαμβάνουν τα καθήκοντά τους από την έναρξη της αυτοδιοικητικής περιόδου με την εγκατάσταση των δημοτικών και περιφερειακών αρχών, αποκτώντας έκτοτε την ιδιότητα του αιρετού για την αντίστοιχη αυτοδιοικητική περίοδο, την οποία διατηρούν μέχρι τη λήξη της αντίστοιχης περιόδου, εφόσον δεν επέλθει πρόωρη απώλεια αυτής εξ άλλου λόγου (παραίτηση, έκπτωση κλπ.).

6. Επίσης, τόσο στις διατάξεις του προϊσχύσαντα Κώδικα Ποινικής Δικονομίας (π.δ/μα 258/1986 – Α' 121), όπως αυτές ίσχυσαν κατά τον κρίσιμο χρόνο του παρατεθέντος ιστορικού του ερωτήματος, όσο και στις διατάξεις του ισχύοντα Κώδικα Ποινικής Δικονομίας που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 4620/2019 (Α' 96/11-06-2019 – Διορθ. Σφαλμ. Α' 122/16-07-2019) και ισχύει από 01-07-2019 σύμφωνα με το άρθρο δεύτερο του κυρωτικού νόμου, στα κακουργήματα η κυρία ανάκριση περατώνεται κατά κανόνα με βούλευμα του συμβουλίου πλημμελειοδικών ή εφετών (άρθρο 308 και στους δύο κώδικες), ενώ, κατ' εξαίρεση προβλέπεται η περάτωσή της με απ' ευθείας παραπομπή του κατηγορούμενου στο ακροατήριο με κλητήριο θέσπισμα του Εισαγγελέα Εφετών, μετά σύμφωνη γνώμη του Προέδρου Εφετών (άρθρο 308Α του π.δ/τος 258/1986 και 309 του ν. 4620/2019), το δε συμβούλιο στην πρώτη περίπτωση και ο εισαγγελέας εφετών, με τη σύμφωνη γνώμη του Προέδρου Εφετών, στη δεύτερη, αποφασίζουν την παραπομπή του κατηγορουμένου στο ακροατήριο του αρμόδιου δικαστηρίου, όταν διαπιστώσουν ότι υπάρχουν επαρκείς ενδείξεις που στηρίζουν κατηγορία εναντίον του για ορισμένη πράξη (άρθρα 308Α παρ. 1 και 313 του π.δ/τος 258/1986, 309 παρ. 1 και 313 του ν. 4620/2019). Στα δε άρθρα 282 έως 288 του π.δ/τος 258/1986 και 282 έως 286 του ν. 4620/2019 ρυθμίζονται ο σκοπός, οι προϋποθέσεις και η διάρκεια επιβολής προσωρινής κράτησης, κατ' οίκον περιορισμού και περιοριστικών όρων. Επίσης, στην παράγραφο 4 των άρθρων 308Α του π.δ/τος 258/1986 και 309 του ν. 4620/2019 προβλέπεται ότι, στην περίπτωση απ' ευθείας παραπομπής στο ακροατήριο για τα κακουργήματα των άρθρων αυτών, ο Πρόεδρος Εφετών αποφαινεται με διάταξη του, κατά της οποίας δεν χωρεί προσφυγή, για την διατήρηση ή μη της προσωρινής κράτησης ή των περιοριστικών όρων ή της ισχύος του εντάλματος σύλληψης του κατηγορούμενου και την προσωρινή του κράτηση σε περίπτωση που θα συλληφθεί, στο δε άρθρο 315 και των δύο κωδίκων ότι το Συμβούλιο Πλημμελειοδικών, που αποφαινεται επί της παραπομπής του κατηγορούμενου στο ακροατήριο, αποφασίζει για τη διατήρηση ή μη της προσωρινής κράτησης και των περιοριστικών όρων που του είχαν ήδη επιβληθεί ή της ισχύος του εντάλματος σύλληψης του κατηγορούμενου και την προσωρινή του κράτηση σε περίπτωση που θα συλληφθεί, ενώ δύναται να επιβάλλει και περιοριστικούς όρους ή να διατάξει τη σύλληψη και προσωρινή κράτηση του κατηγορούμενου και την ίδια εξουσία έχει κατά το άρθρο 318 των κωδίκων αυτών και το Συμβούλιο Εφετών όταν επικυρώνει την παραπομπή του κατηγορουμένου στο ακροατήριο, απορρίπτοντας την έφεση κατά

του παραπεμπτικού βουλεύματος του Συμβουλίου Πλημμελειοδικών ή την κατ' άρθρο 317 παρ. 2 πρόταση του Εισαγγελέα Εφετών. Στο δε άρθρο 291 του π.δ/τος 258/1996 και 294 του ν. 4620/2019 προβλέπεται, ύστερα από αίτηση του κατηγορουμένου, του εισαγγελέα ή αυτεπάγγελτα, η άρση ή αντικατάσταση της προσωρινής κράτησης, του κατ' οίκον περιορισμού και των περιοριστικών όρων μετά τη παραπομπή του κατηγορούμενου σε δίκη, είτε από το αρμόδιο συμβούλιο οπποτεδήποτε, είτε από το δικαστήριο κατά τη διάρκεια της εκδίκασης της υπόθεσης.

7. Εξάλλου, όπως παγίως γίνεται δεκτό, η θέση σε αργία του αιρετού λόγω αμετάκλητης παραπομπής του για κακούργημα κατά τις διατάξεις της παρ. 2α' του άρθρου 236 του ν. 3852/2010, όπως αυτές ίσχυσαν μέχρι το ν. 4555/2018 (ήδη δευτέρου εδαφίου της παραγράφου 1 του άρθρου 236Α), η οποία προβλεπόταν και στους προϊσχύσαντες Δημοτικούς και Κοινοτικούς Κώδικες (άρθρο 146 παρ. 2α' του κυρωθέντος με το άρθρο πρώτο του ν. 3463/2006 - Α' 114, άρθρο 187 παρ. 2α' του κυρωθέντος με το άρθρο μόνο του π.δ/τος 410/1995 - Α' 231, άρθρο 172 παρ. 2 του κυρωθέντος με το άρθρο μόνο του π.δ/τος 323/1989 - Α' 146, άρθρο 161 παρ. 2 του κυρωθέντος με το άρθρο μόνο του π.δ/τος 76/1985 - Α' 27, άρθρο 123 παρ. 2 του κυρωθέντος με το άρθρο μόνο του ν. 1065/1980 - Α' 168), επιβάλλεται κατά δέσμια αρμοδιότητα και δεν συνιστά πειθαρχική ποινή ούτε ποινική κύρωση, αλλά διοικητικό μέτρο που αποσκοπεί, με την προσωρινή απομάκρυνση από τα καθήκοντα του αιρετού οργάνου, σε βάρος του οποίου υπάρχουν επαρκείς ενδείξεις ενοχής για τη διάπραξη εκ μέρους του κακούργηματος, στην προστασία του δημόσιου συμφέροντος, που συνίσταται στη διαφύλαξη του κύρους και τη διασφάλιση της ομαλής λειτουργίας των αυτοδιοικητικών αρχών. Το μέτρο αυτό δεν ενέχει κρίση για την ενοχή του αιρετού οργάνου, ούτε προδικάζει την ενοχή του, ενώ η έκδοση αθωωτικής απόφασης εξαλείφει πλήρως και αναδρομικά τις συνέπειές του, εφόσον αυτό θεωρείται κατά πλάσμα δικαίου ως μηδέποτε επιβληθέν. Περαιτέρω, στην περίπτωση αμετάκλητης παραπομπής των αιρετών για κακούργημα, ο νομοθέτης επέλεξε το διοικητικό αυτό μέτρο αδιαφόρως εάν το κακούργημα έχει ή όχι σχέση με την άσκηση των καθηκόντων των αιρετών, επιδιώκοντας να εξυπηρετήσει τον πιο πάνω θεμιτό σκοπό δημοσίου συμφέροντος (διαφύλαξη του κύρους των αυτοδιοικητικών αρχών και διασφάλιση της ομαλής τους λειτουργίας), αφού στάθμισε την απαξία των εγκλημάτων αυτών λόγω του κακούργηματικού τους χαρακτήρα, σε συνδυασμό με την προηγηθείσα με δικαστική

κρίση διάγνωση επαρκών ενδείξεων διάπραξης αυτών από τους κατηγορούμενους αιρετούς ως της αναγκαίας κατά νόμο προϋπόθεσης για την παραπομπή τους στο ακροατήριο. Ενώ, με την τροποποίηση που επήλθε με το ν. 4257/2014, έκρινε επιβεβλημένη την επιβολή του μέτρου αυτού προς εξυπηρέτηση του πιο πάνω σκοπού, εκτιμώντας, πέραν των άλλων, ότι στο πρόσωπο των αμετάκλητα παραπεμφθέντων αιρετών συνέτρεχαν και οι κατά νόμο προϋποθέσεις επιβολής σε βάρους τους περιοριστικών όρων ή προσωρινής κράτησης. Λαμβανομένου δε υπόψη ότι πρόκειται για μέτρο προσωρινό, που δεν συνεπάγεται μόνιμο αποκλεισμό από την άσκηση των καθηκόντων, ούτε κωλύει τη συμμετοχή στις αυτοδιοικητικές εκλογές των αιρετών, σε βάρος των οποίων έχει επιβληθεί, η θέση σε αργία των πιο πάνω αιρετών οργάνων λόγω της αμετάκλητης παραπομπής τους σε δίκη για κακούργημα, δεν αποτελεί μέτρο καταφανώς απρόσφορο, ούτε υπερβαίνει προδήλως το αναγκαίο μέτρο για την επίτευξη του ανωτέρω σκοπού δημόσιου συμφέροντος, σεβόμενο απόλυτα την αρχή της αναλογικότητας (άρθρο 25 παρ. 1 εδάφιο δ του Συντάγματος). Εξάλλου, για τους λόγους αυτούς, η πιο πάνω ρύθμιση δεν προσβάλλει την αρχή του σεβασμού της αξίας του ανθρώπου (άρθρο 2 παρ. 1 του Συντάγματος), ούτε το δικαίωμα της προσωπικότητας (άρθρο 5 παρ. 1 του Συντάγματος), ούτε το τεκμήριο αθωότητας (άρθρο 6 παρ. 2 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου). Η επιβολή δε του μέτρου κατά δέσμια αρμοδιότητα του αρμοδίου οργάνου, όταν διαπιστώσει ότι συνέτρεξαν οι προϋποθέσεις του νόμου (αμετάκλητη παραπομπή για κακούργημα αιρετού με ταυτόχρονη ισχύ περιοριστικών όρων ή προσωρινής κράτησης σε βάρος του αμετακλήτως παραπεμπόμενου) και, αντιστρόφως, ο συνεπεία τούτου αποκλεισμός από το αρμόδιο όργανο της διακριτικής ευχέρειας να επιλέξει μεταξύ περισσοτέρων ενεργειών, δεν πλήττουν το παθητικό εκλογικό δικαίωμα του εκλεγμένου αιρετού άρχοντα, καθώς και το συναφές πολιτικό δικαίωμα κατοχής και άσκησης του αξιώματος της τοπικής αυτοδιοίκησης, ούτε παραβιάζουν την αρχή της ελεύθερης πρωτοβουλίας και δράσης των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, εφόσον στο άρθρο 102 παρ. 4 του Συντάγματος ρητώς προβλέπεται ότι στην άσκηση εποπτείας του Κράτους επί των ο.τ.α. περιλαμβάνεται και η θέση σε αργία των οργάνων τους, η οποία αποτελεί διοικητικό μέτρο λαμβανόμενο σύμφωνα με τις παρατεθείσες διατάξεις κατά δεσμία αρμοδιότητα (ΣΤΕ 360/2017, σκέψη 7^η, 4212/2015, σκέψη 9^η, 2989-90-91/2014, σκέψη 4^η, 3376/2013 7μελής, σκέψεις 7^η και 8^η, 4648/2012, σκέψη 5^η και 9^η, 1421/2011,

3687/2010, 2414/2009, 27/2008, 3238/2007, 4335/1996, ΝΣΚ 331/2016, 104/2009, 456/2007, 189/2006).

Εξάλλου, όπως έχει γίνει και νομολογιακά δεκτό, α) το διοικητικό μέτρο της αργίας αποσκοπεί στην αντιμετώπιση της δυσλειτουργίας που προκαλεί στον οικείο Ο.Τ.Α. η εκκρεμής ποινική διαδικασία σε βάρος του αιρετού οργάνου του εν λόγω Ο.Τ.Α. και μέχρι την αθώωσή του (ΣτΕ 3376/2013 7μελής, σκέψη 10^η, 2414/2009, σκέψη 6^η), β) το μέτρο αυτό επιβάλλεται και για αδίκημα που διαπράχθηκε σε προηγούμενη ή προηγούμενες θητείες του αιρετού, εφόσον ο αιρετός έχει επανεκλεγεί σε ανάλογο αξίωμα της τοπικής αυτοδιοίκησης για την αυτοδιοικητική περίοδο που αφορά το μέτρο, χωρίς να απαιτείται η ταύτιση της ιδιότητας ή του αξιώματος που έχει ο αιρετός κατά το χρόνο διάπραξης του αδικήματος με το αξίωμα στο οποίο εκλέχθηκε την κρίσιμη αυτοδιοικητική περίοδο που αφορά το επιβαλλόμενο μέτρο, ούτε, επίσης, επιβάλλεται το αδίκημα να έχει σχέση με την άσκηση των καθηκόντων του αιρετού άρχοντα, εξαιρουμένης της περιπτώσεως καταδίκης σε βαθμό πλημμελήματος για το αδίκημα της παράβασης καθήκοντος (ΣτΕ 4212/2015, σκέψη 5^η, 3376/2013 7μελής, σκέψη 9^η, 4648/2012, ΣτΕ 2414/2009, σκέψη 6^η, ΝΣΚ 104/2009, σκέψη ΙΙΙ.βiii), γ) δεν απαιτείται ο αιρετός που τίθεται σε αργία για το λόγο αυτό να έχει την ιδιότητα του αιρετού κατά το χρόνο που κατέστη αμετάκλητο το βούλευμα ή το κλητήριο θέσπισμα της παραπομπής για κακούργημα, αλλά αρκεί να απέκτησε την ιδιότητα του αιρετού κατά τη διάρκεια της υποδικίας, κατά την οποία επιβάλλεται η αποχή του παραπεμφθέντα υπόδικου από την άσκηση των καθηκόντων του αιρετού (ΝΣΚ 624/1996, ερμηνεύοντας τη διάταξη της παραγράφου 2 του άρθρου 187 του τότε ισχύοντα ΔΚΚ, π.δ/μα 401/1995).

8. Ενόψει των όσων πιο πάνω γίνονται δεκτά σχετικά με το σκοπό (*ratio legis*) που υπηρετούν οι ρυθμίσεις αυτές, όπως διατυπώθηκαν διαχρονικά στους προϊσχύσαντες δημοτικούς κώδικες και στις εδώ ερμηνευόμενες διατάξεις του δευτέρου εδαφίου της παραγράφου 1 του άρθρου 236Α του ν. 3852/2010, η αποχή του αιρετού από την άσκηση των καθηκόντων του επιβάλλεται καθ' όλο το διάστημα που διαρκεί η παραπομπή του σε δίκη για κακούργημα (υποδικία), δηλαδή από τότε που συνέτρεχαν οι προϋποθέσεις (κατάσταση) που έθετε η εκάστοτε ισχύουσα διάταξη (στην εν προκειμένω ερμηνευόμενη διάταξη, παραπομπή για κακούργημα με αμετάκλητο βούλευμα ή κλητήριο θέσπισμα με περιοριστικούς όρους ή προσωρινή κράτηση σε

βάρους του παραπεμπόμενου που είτε ίσχυαν κατά το χρόνο που το παραπεμπτικό βούλευμα ή το κλητήριο θέσπισμα έγιναν αμετάκλητα, είτε επιβλήθηκαν μετά την αμετάκλητη παραπομπή και μέχρι την λήξη της υποδικίας) μέχρι και τη λήξη της καταστάσεως αυτής (στην εν προκειμένω ερμηνευόμενη διάταξη, μέχρι την έκδοση, είτε τελεσίδικης αθωωτικής αποφάσεως, οπότε το μέτρο λογίζεται ως μη επιβληθέν κατά τη ρητή επιταγή του νόμου, προτελευταίο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του άρθρου 236Α, είτε καταδικαστικής αποφάσεως σε πρώτο βαθμό, οπότε η νομική θεμελίωση του επιβληθέντος μέτρου εδράζεται πλέον στην καταδικαστική απόφαση, πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 236Α), θεωρώντας ο νομοθέτης τον υπόδικο, καθ' όλο το πιο πάνω χρονικό διάστημα που διαρκεί η εκκρεμοδικία, ως μη παρέχοντα εχέγγυα για τη χρηστή διαχείριση θεμάτων που άπτονται της ασκήσεως του αξιώματός του (ΝΣΚ 341/2007, 189/2006, σκέψη ΙΙΙ.γί, 79/2006, 436/2004, σκέψη ΙΙ.ε, 624/1996, σκέψη ΙΙ.β.ΙΙΙ), με συνέπεια το μέτρο της αργίας δυνητικά μπορεί να εκτείνεται και σε περισσότερες αυτοδιοικητικές περιόδους (ΣτΕ 2414/2009, σκέψη 4^η). Με βάση την πιο πάνω ερμηνευτική προσέγγιση (τελολογική) της ρυθμίσεως αυτής, ο αιρετός επιβάλλεται να απέχει από την άσκηση των καθηκόντων του ενόσω διαρκεί η πιο πάνω κατάσταση (παραπομπή σε δίκη για κακούργημα), ώστε να είναι νομικά αδιάφορο ως προς την επιβολή του μέτρου το εάν ο παραπεμπόμενος σε δίκη για κακούργημα είχε την ιδιότητα του αιρετού κατά το χρόνο τελέσεως του αδικήματος, αλλά και κατά το χρόνο κατά τον οποίο κατέστη η παραπομπή του αμετάκλητη, πολύ δε μάλλον δεν απαιτείται ούτε το αδίκημα να σχετίζεται με την άσκηση των καθηκόντων του αιρετού, αφού τέτοια διάκριση δεν γίνεται στο νόμο.

9. Εξάλλου, η πρόβλεψη στην παράγραφο 2 του άρθρου 236 του ν. 3852/2010, όπως αυτή τροποποιήθηκε με το άρθρο 22 του ν. 4257/2014, ως επιπρόσθετου όρου για την επέλευση του μέτρου της αργίας, πλην της αμετάκλητης παραπομπής, να έχουν επιβληθεί σε βάρος του αμετακλήτως παραπεμπόμενου περιοριστικοί όροι ή προσωπική κράτηση (ρύθμιση η οποία παρέμεινε ως είχε στην εν προκειμένω ερμηνευόμενη διάταξη του δευτέρου εδαφίου της παραγράφου 1 του άρθρου 236Α του ν. 3852/2010), πρέπει να ερμηνευθεί, ενόψει του πιο πάνω σκοπού της διατάξεως, ότι το μέτρο της αργίας αιρετού ενεργοποιείται επί αμετακλήτου παραπομπής για κακούργημα, είτε όταν οι περιοριστικοί όροι ή η προσωρινή κράτηση ίσχυαν σε βάρος του κατηγορούμενου κατά το χρόνο που κατέστη αμετάκλητο το παραπεμπτικό

βούλευμα ή το κλητήριο θέσπισμα, είτε όταν οι περιοριστικοί όροι ή η προσωρινή κράτηση επιβλήθηκαν μετά το αμετάκλητο της παραπομπής σε χρόνο που, κατά τα προαναφερθέντα, διαρκούσε η υποδικία, δηλαδή μέχρι την έκδοση καταδικαστικής σε πρώτο βαθμό ή τελεσίδικης αθωωτικής απόφασης.

10. Κατ' ακολουθία τούτων, εφόσον συντρέξουν άπαξ οι πιο πάνω καταστάσεις (παραπομπή για κακούργημα με αμετάκλητο βούλευμα ή κλητήριο θέσπισμα με περιοριστικούς όρους ή προσωρινή κράτηση σε βάρος του παραπεμπόμενου που, είτε ίσχυαν κατά το χρόνο που το παραπεμπτικό βούλευμα ή το κλητήριο θέσπισμα έγιναν αμετάκλητα, είτε επιβλήθηκαν μετά την αμετάκλητη παραπομπή μέχρι την έκδοση είτε καταδικαστικής σε πρώτο βαθμό είτε τελεσίδικης αθωωτικής απόφασης) επιβάλλεται η αποχή του εν λόγω αμετακλήτως παραπεμφθέντος για κακούργημα από την άσκηση των καθηκόντων του αιρετού μέχρι τη λήξη της καταστάσεως της υποδικίας με την έκδοση είτε καταδικαστικής απόφασης σε πρώτο βαθμό (οπότε η νομική θεμελίωση του μέτρου της αποχής εδράζεται πλέον στην καταδικαστική απόφαση κατά το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 236Α), είτε τελεσίδικης αθωωτικής απόφασης (οπότε το μέτρο λογίζεται ως μη επιβληθέν κατά τη ρητή επιταγή του νόμου, προτελευταίο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του άρθρου 236^Α), ώστε εάν ο παραπεμπόμενος κατείχε ή απέκτησε την ιδιότητα του αιρετού από το χρόνο που συνέτρεξαν οι καταστάσεις αυτές μέχρι την κατά τα ως άνω λήξη της υποδικίας να επιβάλλεται η έκδοση σε βάρος του διαπιστωτικής πράξης περί θέσεώς του σε αργία.

11. Κατ' απόλυτη δε σύμπλευση με την τελευταία αυτή ρύθμιση προβλέφθηκε στην τροποποιηθείσα διάταξη της παραγράφου 2 του άρθρου 236 του ν. 3852/2010 με το άρθρο 6 του ν. 4368/2016 (ρύθμιση η οποία παρέμεινε ως είχε στην εν προκειμένω ερμηνευόμενη διάταξη του τρίτου εδαφίου της παραγράφου 1 του άρθρου 236Α του ν. 3852/2010) ότι, η τυχόν μεταγενέστερη άρση των περιοριστικών όρων ή της προσωρινής κράτησης που αποτέλεσαν την αιτία για την επιβολή του μέτρου της αργίας δεν αναιρεί το ήδη ενεργοποιηθέν μέτρο εκ της αιτίας αυτής, ήτοι την αποχή του παραπεμφθέντα από την άσκηση καθηκόντων αιρετού μέχρι τη λήξη της καταστάσεως της υποδικίας (έκδοση καταδικαστικής απόφασης σε πρώτο βαθμό ή τελεσίδικης αθωωτικής απόφασης) και, ακολούθως, δεν αναιρείται και η υποχρέωση του αρμοδίου οργάνου (Επόπτη Ο.Τ.Α. ή, μέχρι την έναρξη λειτουργίας της Αυτοτελούς Υπηρεσίας Εποπτείας Ο.Τ.Α., Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, κατά τα άρθρα

28 παρ. 1 του ν. 4325/2015 και 132 παρ. 5 του ν. 4555/2018) να εκδώσει την εκ του νόμου απαιτούμενη διοικητική πράξη για τη θέση του παραπεμπόμενου αιρετού σε αργία, εφόσον διαπιστώσει ότι έχουν συντρέξει άπαξ στο πρόσωπο του οι πιο πάνω καταστάσεις που προβλέπονται στο νόμο (παραπομπή για κακούργημα με αμετάκλητο βούλευμα ή κλητήριο θέσπισμα με περιοριστικούς όρους ή προσωρινή κράτηση σε βάρος του παραπεμπόμενου που, είτε ίσχυαν κατά το χρόνο που το παραπεμπτικό βούλευμα ή το κλητήριο θέσπισμα έγιναν αμετάκλητα, είτε επιβλήθηκαν μετά την αμετάκλητη παραπομπή μέχρι την έκδοση είτε καταδικαστικής σε πρώτο βαθμό είτε τελεσίδικης αθωωτικής απόφασης). Αυτονόητον, εξάλλου, τυγχάνει ότι εφόσον συντρέξουν οι πιο πάνω καταστάσεις που επιβάλλουν την αποχή του προσώπου που έχει παραπεμφθεί αμετάκλητα για κακούργημα από την άσκηση καθηκόντων αιρετού μέχρι την λήξη της καταστάσεως της παραπομπής (υποδικίας), η εκ των υστέρων άρση της προσωρινής κράτησης ή των περιοριστικών όρων, δεν αναιρεί την ανάγκη ισχύος του μέτρου καθ' όλη τη διάρκεια της πιο πάνω καταστάσεως (υποδικίας), ανεξαρτήτως του εάν η κατάσταση αυτή εξαντλείται στην τρέχουσα αυτοδιοικητική περίοδο ή επεκτείνεται και στις επακολουθούσες αυτοδιοικητικές περιόδους, για τις οποίες το πιο πάνω αρμόδιο όργανο οφείλει να εκδώσει την αντίστοιχη απόφαση για τη θέση του αιρετού σε αργία στην αντίστοιχη αυτοδιοικητική περίοδο λόγω της αυτοτέλειας εκάστης περιόδου, κατά τα προαναφερθέντα. Η πιο πάνω ερμηνευτική προσέγγιση της ρυθμίσεως αυτής προκύπτει και από το σχολιασμό επ' αυτής κατά τη συζήτηση του σχεδίου του ν. 4368/2016 στη Διαρκή Επιτροπή Δημόσιας Διοίκησης της Βουλής με την επισήμανση ότι: «Στο άρθρο 11, έχουμε μια διευκρινιστική τροπολογία, ώστε, όταν έχουν τεθεί σε έναν αιρετό περιοριστικοί όροι ή προσωρινή κράτηση και επομένως, αυτός να έχει τεθεί σε αργία, αυτή να μην αίρεται όσο υπάρχει εκκρεμοδικία. ....» (τοποθέτηση Χαράλαμπου Αθανασίου στην Επιτροπή εκ των πρακτικών της Επιτροπής, hellenicparliament.gr).

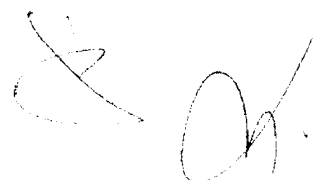
12. Η έκδοση των μη δημοσιευτέων διοικητικών πράξεων συντελείται με την υπογραφή και χρονολόγησή τους από το αρμόδιο όργανο (άρθρο 16 παρ. 1 εδ. α' του ν. 2690/1999 – Α' 45), η δε τυπική ισχύς τους αρχίζει από την έκδοσή τους, εφόσον βέβαια οι σχετικές διατάξεις δεν προβλέπουν διαφορετικά, ενώ, κατά κανόνα, τα έννομα αποτελέσματα των διοικητικών πράξεων, δηλαδή η εφαρμογή των ρυθμίσεων που θεσπίζουν αυτές (ουσιαστική ισχύς), επέρχονται από την έκδοσή τους, εφόσον δεν

απαιτείται δημοσίευση ή κοινοποίηση στον ενδιαφερόμενο, δηλαδή ισχύουν για το μέλλον, στερούμενες αναδρομικής ισχύος (και κατ' εφαρμογή της γενικότερης αρχής του άρθρου 2, ΑΚ, κατά την οποία «Ο νόμος ορίζει για το μέλλον και δεν έχει αναδρομική δύναμη...»). Αναδρομική ισχύς ατομικής διοικητικής πράξης δικαιολογείται σε εξαιρετικές περιπτώσεις, όπως όταν προκύπτει, άμεσα ή και έμμεσα αλλά σαφώς, από τη φύση του περιεχομένου της πράξης, τέτοια δε περίπτωση συνιστά και η διαπιστωτική πράξη προγενέστερης πραγματικής και νομικής κατάστασης, εφόσον μόνο με την αναδρομή είναι δυνατή η πραγμάτωση του σκοπού του νόμου (Α. Τάχος, Ελληνικό Διοικητικό Δίκαιο, έκδοση 9^η, 2008, παρ. 113, σελ. 700-701, Α. Γέροντας, Γενικό Διοικητικό Δίκαιο, έκδοση 2014, σελ. 170-171). Επίσης, οι διοικητικές πράξεις, με τις οποίες διαπιστώνεται η υπαγωγή ορισμένου προσώπου στο ρυθμιστικό πεδίο ενός ή περισσότερων κανόνων δικαίου και οι οποίες περιλαμβάνουν δεσμευτικές διαπιστώσεις νομικώς σημαντικών ιδιοτήτων προσώπων ή πραγμάτων κατ' εφαρμογή του ισχύοντος δικαίου (διαπιστωτικές διοικητικές πράξεις), αποτελούν εκτελεστές διοικητικές πράξεις, η έκδοση των οποίων από το αρμόδιο αποφασιστικό όργανο, όπου προβλέπεται από το νόμο, είναι αναγκαία για την επέλευση των εννόμων συνεπειών του εφαρμοστέου κανόνα δικαίου, συνεπεία της δεσμευτικότητας της διενεργούμενης μ' αυτές διαπιστώσεως. Δηλαδή, αποτελούν πράξεις αναγκαίες για την επέλευση νομικών συνεπειών, είτε άμεσα, όταν οι συνέπειες αυτές προβλέπονται ειδικά στον νόμο και αρκεί η διαπίστωση της συνδρομής των σχετικών προϋποθέσεων, είτε, στη συνέχεια, μέσω της έκδοσης νέων (συστατικών) διοικητικών πράξεων (Α. Τάχος, Ελληνικό Διοικητικό Δίκαιο, ο.π., σελ. 617, Γ. Σιούτη, σε Α. Γέροντας - Σ. Λύτρας - Π. Παυλόπουλος - Γ. Σιούτη - Σ. Φλογαίτης, Διοικητικό Δίκαιο, σελ. 198, Π. Δαγτόγλου, Γενικό διοικητικό Δίκαιο, έκδοση 3^η, 1992, σελ. 247 επ., Α. Γέροντας, ο.π., σελ. 138). Το γεγονός, εξάλλου, ότι με τη διαπιστωτική πράξη διαπιστώνεται σχέση ή κατάσταση που έλαβε χώρα στο παρελθόν δεν σημαίνει εκ προοιμίου ότι η διαπιστωτική πράξη έχει και αναδρομική ισχύ (Ι. Μαθιουδάκης, Η διαπιστωτική πράξη, Διδικ 2006, σελ. 580 επ., παρ. 4.3.Α., όπου νομολογία και θεωρία). Εξάλλου, όπως έχει γίνει δεκτό ο χαρακτηρισμός ρητά από το νόμο της επέλευσης ορισμένης συνέπειας «αυτοδικαίως», προσδίδει, εξορισμού, αναδρομική ισχύ στις ακολουθούσες διαπιστωτικές πράξεις της διοίκησης (ΝΣΚ 348/2008, όμως για την περίπτωση αυτοδίκαιης θέσεως δημοσίου υπαλλήλου σε αργία κατ' εφαρμογή διατάξεων του υπαλληλικού κώδικα - άρθρα 103 ν. 3528/2007 - Α' 26, 103 του ν. 2683/1999 - Α' 19, 191 του π.δ/τος 611/1977 - Α' 198 -

έγινε δεκτό ότι η αναδρομική θέση του υπαλλήλου σε αργία για ορισμένο και μόνον παρελθόντα χρόνο, κατά τον οποίο αυτός ασκούσε τα καθήκοντά του, αντίκειται στο δικαιολογητικό λόγο της αυτοδίκαιης αργίας, η οποία σκοπεί στην προάσπιση του δημοσίου συμφέροντος με την πραγματική απομάκρυνση του υπαλλήλου κατά του οποίου εκκρεμεί αμετάκλητη ποινική δίωξη για κάποιο από τα απαριθμούμενα στην ανωτέρω διάταξη αδικήματα, Α. Τάχος - Ι. Συμεωνίδης, ΕρμΥΚ, τόμος Α', σελ. 939, ΣΤΕ 1694/1961, 1226/1966, ΔΕΦΑΘ 1847/2015).

13. Στην εν προκειμένω ερμηνευόμενη διάταξη της παραγράφου 1 του άρθρου 236Α του ν. 3852/2010, αλλά και στις προϊσχύσασες αυτής πιο πάνω διατάξεις, για την ισχύ του πιο πάνω διοικητικού μέτρου της αργίας σε βάρος αιρετών προβλέπεται η έκδοση σχετικής διοικητικής πράξεως από το προς τούτο αρμόδιο όργανο (Επόπτης Ο.Τ.Α. ή, μέχρι την έναρξη λειτουργίας της Αυτοτελούς Υπηρεσίας Εποπτείας Ο.Τ.Α., Συντονιστής της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης). Η πράξη αυτή έφερε πάντοτε τα χαρακτηριστικά διαπιστωτικής διοικητικής πράξεως, όπως αυτά γίνονται δεκτά στην ελληνική θεωρία του διοικητικού δικαίου (βλ. Π. Δαγτόγλου, ο.π., Ι. Μαθιουδάκης, Η διαπιστωτική πράξη, Διδικ 2006, σελ. 580 επ.), εφόσον μ' αυτήν διαπιστώνεται υποχρεωτικά (κατά δέσμια αρμοδιότητα) από το αρμόδιο διοικητικό όργανο η συνδρομή στο πρόσωπο του αιρετού μιας προϋπάρχουσας κατάστασης, η οποία, κατά τις σχετικές διατάξεις, επάγεται τη θέση του σε αργία. Ήδη, η πράξη αυτή χαρακτηρίζεται ως διαπιστωτική από το νόμο, εφόσον με την παράγραφο 2 του άρθρου 236Α ορίστηκε ότι για τη θέση αιρετού σε αργία κατά την παράγραφο 1 του ίδιου άρθρου εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 236, όπως ισχύει μετά την τροποποίησή του με το άρθρο 128 του ν. 4555/2018, όπου η αντίστοιχη πράξη εκπτώσεως αιρετού κατά το άρθρο αυτό χαρακτηρίζεται ρητά ως διαπιστωτική.

14. Σε αντίθεση, όμως, με τη ρύθμιση που αφορούσε το διοικητικό μέτρο της εκπτώσεως των αιρετών συνεπεία επέλευσης των στο νόμο προβλεπόμενων καταστάσεων (θέση σε δικαστική συμπάρασταση με τελεσίδικη δικαστική απόφαση, απαγγελία στερήσεως των πολιτικών τους δικαιωμάτων με αμετάκλητη δικαστική απόφαση, καταδίκη για ορισμένα αδικήματα με αμετάκλητη δικαστική απόφαση), όπου προβλεπόταν και προβλέπεται ρητά ως αυτοδίκαιη η επέλευση της εκπτώσεως (άρθρο 236 παρ. 1 ν. 3852/2010, όπως ισχύει και ίσχυσε, άρθρο 146 παρ. 1 ν. 3463/2006,

άρθρο 187 παρ. 1 π.δ/τος 410/1995, άρθρο 172 παρ. 1 π.δ/τος 323/1989, άρθρο 161 παρ. 1 π.δ/τος 76/1985, άρθρο 123 παρ. 1 ν. 1065/1980, ήδη στην ισχύουσα διάταξη του δευτέρου εδαφίου της παραγράφου 2 του άρθρου 236 ορίζεται ρητά και ο χρόνος ενάρξεως ισχύος του μέτρου της εκπτώσεως), η ρύθμιση της υποχρέωσης του αρμοδίου διοικητικού οργάνου να εκδώσει σχετική διαπιστωτική πράξη περί θέσεως του αιρετού σε αργία συνεπεία παραπομπής σε δίκη ή καταδίκης για τα στο νόμο αναφερόμενα αδικήματα διατυπώθηκε διαχρονικά από το νομοθέτη με τη φράση «..... οφείλει να θέσει ..... σε κατάσταση αργίας ...», χωρίς να προβλέπεται και η επέλευση της έννομης αυτής συνέπειας ως «αυτοδικαίως» επερχομένης (άρθρο 123 ν. 1065/1980, άρθρο 161 παρ. 2 π.δ/τος 76/1985, άρθρο 172 παρ. 2 π.δ/τος 323/1989, άρθρο 187 παρ. 2 π.δ/τος 410/1995, άρθρο 146 παρ. 2 ν. 3463/2006, άρθρο 236 παρ. 2 του ν. 3852/2010). Με την προσθήκη, όμως, του δευτέρου εδαφίου στην παράγραφο 2 του άρθρου 236 του ν. 3852/2010 με τη νομοτεχνική βελτίωση που επήλθε στο άρθρο 22 του ν. 4257/2014 κατά την ψήφιση στο σύνολο του εν λόγω σχεδίου νόμου στην Ολομέλεια της Βουλής, στο οποίο (προσθεθέν εδάφιο), παρότι ορίζεται ότι για την έκδοση της διαπιστωτικής πράξης θέσεως του αιρετού σε αργία λόγω αμετάκλητης παραπομπής για κακούργημα ακολουθείται η διαδικασία του προηγούμενου εδαφίου (θέση αιρετού σε αργία συνεπεία καταδίκης για τα αναφερόμενα στο εδάφιο αυτό αδικήματα), όπου η διαδικασία αποτυπώνεται με την πιο πάνω διαχρονική ρύθμιση, χωρίς αναφορά περί αυτοδικαίως επέλευσης της συνέπειας αυτής, στο προσθεθέν πιο πάνω εδάφιο για πρώτη φορά εισάγεται η διατύπωση περί της επελεύσεως του μέτρου της αργίας αυτοδικαίως («Η αυτοδικαίως θέση σε αργία .....»), διατύπωση που διατηρήθηκε και στις επακολουθείσασες διατυπώσεις της ρυθμίσεως αυτής στους νόμους 4368/2016 και 4555/2018.

15. Ερμηνεύοντας τη σχετική ρύθμιση περί θέσεως σε αργία αιρετού που περιεχόταν στην παράγραφο 2 του άρθρου 146 του ΚΔΚ (ν. 3463/2006) έγινε δεκτό με την με αριθμό 104/2009 Γνωμοδότηση του ΝΣΚ ότι η εκδιδόμενη κατά τη ρύθμιση αυτή διαπιστωτική πράξη δεν έχει αναδρομική ισχύ, αλλά η νομική ισχύς της αρχίζει από το χρόνο που λαμβάνει χώρα η διαπίστωση της συνδρομής του οικείου γεγονότος και έκτοτε επέρχονται οι εξ αυτού απορρέουσες έννομες συνέπειες (ισχύς για το μέλλον), ενώ, με την με αριθμό 331/2016 Γνωμοδότηση του ΝΣΚ, που ερμηνεύτηκαν οι σχετικές ρυθμίσεις, όπως αυτές περιλήφθηκαν στην παράγραφο 2 του άρθρου 236 του ν.

3852/2010 με τις τροποποιήσεις που επήλθαν με το άρθρο 22 του ν. 4257/2014 και διατηρήθηκαν με το άρθρο 6 του ν. 4368/2016, έγινε δεκτό ότι η ισχύς του διοικητικού μέτρου ανατρέχει σε χρόνο προγενέστερο της εκδόσεως της οικείας πράξεως, εφόσον, κατ' το χρόνο αυτό, συνέπιπταν και ίσχυαν και οι δυο προϋποθέσεις και εξακολουθούν να συντρέχουν κατά το χρόνο εκδόσεως της πράξεως περί θέσεως του αιρετού σε αργία.

16. Η αναδρομικότητα της ισχύος της διαπιστωτικής πράξεως που εκδίδεται από το αρμόδιο διοικητικό όργανο για τη θέση αιρετού σε αργία, κατά την παράγραφο 1 του άρθρου 236Α του ν. 3852/2010, δηλαδή η αναγωγή των συνεπειών της αργίας στο χρονικό σημείο που συνέτρεξαν στο πρόσωπο του αιρετού οι προβλεπόμενες στις διατάξεις της παραγράφου αυτής καταστάσεις, ευρίσκει, κατ' αρχάς, δικαιολογητικό έρεισμα στη φύση της εκδιδόμενης πράξεως ως διαπιστωτικής, αλλά και στην εισαχθείσα ρύθμιση με την προσθήκη του δευτέρου εδαφίου στην παράγραφο 2 του άρθρου 236 του ν. 3852/2010 με τη νομοτεχνική βελτίωση που επήλθε στο άρθρο 22 του ν. 4257/2014, η οποία διατηρήθηκε και στις επακαλουθείσασες διατυπώσεις της ρυθμίσεως αυτής στους νόμους 4368/2016 και 4555/2018 και στην οποία προβλέφθηκε για πρώτη φορά η επέλευση του μέτρου της αργίας ως αυτοδίκαιη. Ήδη, όμως, η αναδρομική ισχύς της πιο πάνω διαπιστωτικής πράξεως του άρθρου 236Α του ν. 3852/2010 θεμελιώνεται αδίστακτα και στην παράγραφο 2 του άρθρου αυτού, στην οποία προβλέπεται η αναλογική εφαρμογή της παραγράφου 2 του άρθρου 236 του ίδιου νόμου ως προς τη διαδικασία εκδόσεως και το χρόνο ισχύος της διαπιστωτικής πράξεως περί θέσεως αιρετού σε αργία, στην οποία (αναλογικά εφαρμοζόμενη διάταξη) ρυθμίζεται τόσο η προθεσμία εντός της οποίας το αρμόδιο διοικητικό όργανο οφείλει να εκδώσει τη διαπιστωτική πράξη, όσο και ο χρόνος αναδρομικής ισχύος της σχετικής διαπιστωτικής πράξεως περί εκπτώσεως, όπου ρητά ορίζεται ως τέτοιος εκείνος που η προβλεπόμενη στην παράγραφο 1 δικαστική απόφαση κατέστη τελεσίδικη ή αμετάκλητη κατά τη σχετική διάκριση της σχετικής ρυθμίσεως, ενώ για την εν λόγω αναλογική εφαρμογή προβλέπεται στην πιο πάνω παράγραφο 2 του άρθρου 236Α ότι ως δικαστική απόφαση εννοείται το βούλευμα ή το κλητήριο θέσπισμα, με βάση το οποίο παραπέμπεται στο ακροατήριο η υπόθεση. Η ερμηνευτική αυτή προσέγγιση προκύπτει ευθέως και από την αιτιολογική έκθεση για το ν. 4555/2018, όπου αναφέρεται για την τελευταία αυτή ρύθμιση ότι «..... η διαπιστωτική πράξη θέσης σε

αργία ανατρέχει στην ημερομηνία του βουλεύματος ή του κλητηρίου θεσπίσματος ....». Επομένως, ασχέτως των όσων, ενδεχομένως, μπορούσαν να υποστηριχθούν πριν την ισχύ του ν. 4555/2018, η ήδη ισχύουσα ρύθμιση της εν προκειμένω ερμηνευόμενης διάταξης του άρθρου 236Α, με την αναλογική εφαρμογή της διατάξεως της παραγράφου 2 του άρθρου 236, όπως αυτή τροποποιήθηκε με το άρθρο 128 του ν. 4555/2018, όπου προβλέπεται ρητά η αναδρομική ισχύς της διαπιστωτικής πράξεως, σε συνδυασμό με τα όσα αναφέρονται στην αιτιολογική έκθεση του ν. 4555/2018 για τη ρύθμιση αυτή, δεν καταλείπει καμιά αμφιβολία ότι η διαπιστωτική πράξη, με την οποία τίθεται αιρετός σε αργία κατά την παράγραφο 1 του άρθρου 236Α, έχει αναδρομική ισχύ ως προς το επερχόμενο εξ αυτής διοικητικό μέτρο της αποχής του αιρετού από την άσκηση των καθηκόντων του, η οποία, σύμφωνα με τον σκοπό που υπηρετεί, κατά τα ήδη αναφερθέντα, ανάγεται, στην περίπτωση που ενδιαφέρει εν προκειμένω, ήτοι της αργίας του δευτέρου εδαφίου της παραγράφου 1 του άρθρου 236Α, είτε στο χρόνο που το παραπεμπτικό βούλευμα ή το κλητήριο θέσπισμα κατέστησαν αμετάκλητα, όταν οι περιοριστικοί όροι ή προσωρινή κράτηση σε βάρος του παραπεμπόμενου αιρετού ίσχυαν κατά το χρόνο αυτό (αμετάκλητο παραπομπής), είτε στο χρόνο που επιβλήθηκαν σε βάρος του παραπεμπόμενου αιρετού περιοριστικοί όροι ή προσωρινή κράτηση, όταν οι τελευταίοι (περιοριστικοί όροι ή προσωρινή κράτηση) δεν ίσχυαν κατά το χρόνο του αμετακλήτου της παραπομπής, αλλά επιβλήθηκαν μετ' αυτήν και μέχρι τη λήξη της υποδικίας με την έκδοση είτε καταδικαστικής σε πρώτο βαθμό είτε τελεσίδικης αθωωτικής απόφασης. Για την περίπτωση, όμως, που συνέτρεξαν οι πιο πάνω καταστάσεις σε ορισμένο πρόσωπο προτού αυτό αποκτήσει την ιδιότητα του αιρετού, η πράξη θα ισχύσει από το χρόνο που απέκτησε το εν λόγω πρόσωπο την ιδιότητα αυτή και μέχρι τη λήξη της υποδικίας με την έκδοση είτε καταδικαστικής σε πρώτο βαθμό απόφασης, είτε τελεσίδικης αθωωτικής απόφασης. Σε κάθε δε περίπτωση, η προαναφερθείσα αυτοτέλεια κάθε αυτοδιοικητικής περιόδου συνεπάγεται τόσο το ότι η αναδρομικότητα της διαπιστωτικής πράξης δεν μπορεί να επεκταθεί σε προηγούμενη και ήδη λήξασα αυτοδιοικητική περίοδο, αφού η ιδιότητα του αιρετού θα έχει εκλείψει με τη λήξη της αυτοδιοικητικής περιόδου ώστε να μην εννοείται αποχή από τα καθήκοντά του, όσο και το ότι η ισχύς εκδιδόμενης διαπιστωτικής πράξης δεν επεκτείνεται και σε επακολουθούσα αυτοδιοικητική περίοδο, ώστε, στην τελευταία αυτή περίπτωση, εφόσον δεν έχει λήξει η κατάσταση της υποδικίας κατά την επακολουθήσασα περίοδο και έχει επανεκλεγεί κατ' αυτήν ο αιρετός που είχε τεθεί σε αργία κατά την προηγούμενη

περίοδο, ακόμη και σε διαφορετικό αξίωμα απ' αυτό που κατείχε την προηγούμενη περίοδο, το αρμόδιο διοικητικό όργανο οφείλει να εκδώσει νέα πράξη για τη θέση του αιρετού σε αργία για την τρέχουσα αυτοδιοικητική περίοδο με χρόνο έναρξης αυτό της ανάληψης των καθηκόντων του.

17. Κατά το ιστορικό του ερωτήματος, ο Δ.Θ. παραπέμφθηκε με το 69/2018 βούλευμα του Συμβουλίου Εφετών Ευβοίας για να δικαστεί για πράξη κακουργηματικού χαρακτήρα, οι δε περιοριστικοί όροι που είχαν επιβληθεί σε βάρος του κατά το στάδιο της ανακρίσεως με διάταξη του ανακριτή διατηρήθηκαν σε ισχύ με το εν λόγω βούλευμα. Επομένως, εφόσον οι πιο πάνω περιοριστικοί όροι εξακολούθησαν να ισχύουν και κατά το χρόνο που το βούλευμα κατέστη αμετάκλητο, όπερ δεν προκύπτει από το ιστορικό του ερωτήματος, από το χρόνο αυτό (που το βούλευμα κατέστη αμετάκλητο) συνέτρεξαν στο πρόσωπο του Δ.Θ. οι προβλεπόμενες από τη διάταξη του δευτέρου εδαφίου της παραγράφου 1 του άρθρου 236Α περιστάσεις, ανεξαρτήτως του εάν κατά το χρόνο εκείνο (αμετάκλητο του βουλεύματος) ο Δ.Θ. δεν είχε την ιδιότητα του αιρετού και του ότι, μετά την επέλευση των εν λόγω περιστάσεων στο πρόσωπό του, ήρθαν οι περιοριστικοί όροι με το με αριθμό 66/24-07-2019 βούλευμα του Συμβουλίου Εφετών Ευβοίας, ώστε να συντρέχει λόγος να απέχει από την άσκηση των καθηκόντων του δημοτικού συμβούλου για την τρέχουσα αυτοδιοικητική περίοδο, κατά την οποία εξελέγη δημοτικός σύμβουλος του Δήμου «Κ-Α», εφόσον δεν προκύπτει ότι έχει λήξει η κατάσταση της παραπομπής για το πιο πάνω αδίκημα (υποδικία) με την έκδοση είτε καταδικαστικής αποφάσεως σε πρώτο βαθμό, είτε τελεσίδικης αθωωτικής αποφάσεως και, συντρέχουσών των πιο πάνω καταστάσεων, ο αρμόδιος Συντονιστής Αποκεντρωμένης Διοίκησης Θεσσαλίας-Στερεάς Ελλάδας οφείλει να εκδώσει πράξη, με την οποία θα διαπιστώνεται η επέλευση των εν λόγω καταστάσεων στο πρόσωπο του Δ.Θ., που έχει αποκτήσει την ιδιότητα του δημοτικού συμβούλου του Δήμου «Κ-Α» πριν τη λήξη της υποδικίας και να θέτει αυτόν σε αργία, η οποία θα ανατρέχει στο χρόνο ανάληψης των καθηκόντων του κατά την τρέχουσα αυτοδιοικητική περίοδο.

Απάντηση.

18. Σύμφωνα με τα προεκτεθέντα, στα ερωτήματα που υποβλήθηκαν το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Ε') γνωμοδοτεί, ομόφωνα, ως εξής:

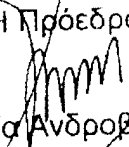
α) Εφόσον συντρέξουν άπαξ οι καταστάσεις που περιγράφονται στο δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 236Α του ν. 3852/2010 (Α' 87), ήτοι παραπομπή για κακούργημα με αμετάκλητο βούλευμα ή κλητήριο θέσπισμα με περιοριστικούς όρους ή προσωρινή κράτηση σε βάρος του παραπεμπόμενου που, είτε ίσχυαν κατά το χρόνο που το παραπεμπτικό βούλευμα ή το κλητήριο θέσπισμα έγιναν αμετάκλητα, είτε επιβλήθηκαν μετά την αμετάκλητη παραπομπή μέχρι την έκδοση είτε καταδικαστικής σε πρώτο βαθμό είτε τελεσίδικης αθωωτικής απόφασης, επιβάλλεται η αποχή του εν λόγω αμετακλήτως παραπεμφθέντος για κακούργημα από την άσκηση των καθηκόντων του αιρετού μέχρι τη λήξη της καταστάσεως της υποδικίας με την έκδοση είτε καταδικαστικής σε πρώτο βαθμό απόφασης, είτε τελεσίδικης αθωωτικής απόφασης, ώστε, εάν ο παραπεμπόμενος κατείχε ή απέκτησε την ιδιότητα του αιρετού από το χρόνο που συνέτρεξαν οι καταστάσεις αυτές μέχρι τη λήξη της υποδικίας, να επιβάλλεται η έκδοση σε βάρος του διαπιστωτικής πράξης περί θέσεώς του σε αργία. Η ισχύς του μέτρου της αργίας θα ανάγεται, είτε στο χρόνο που το παραπεμπτικό βούλευμα ή το κλητήριο θέσπισμα κατέστησαν αμετάκλητα, όταν οι περιοριστικοί όροι ή προσωρινή κράτηση ίσχυαν κατά το χρόνο αυτό, είτε στο χρόνο που επιβλήθηκαν σε βάρος του παραπεμπόμενου αιρετού περιοριστικοί όροι ή προσωρινή κράτηση, όταν οι τελευταίοι επιβλήθηκαν μετά το αμετάκλητο της παραπομπής και μέχρι τη λήξη της υποδικίας (έκδοση είτε καταδικαστικής σε πρώτο βαθμό απόφασης, είτε τελεσίδικης αθωωτικής απόφασης). Η αναδρομικότητα, όμως, της διαπιστωτικής πράξης δεν μπορεί να επεκταθεί σε προηγούμενη και ήδη λήξασα αυτοδιοικητική περίοδο, ούτε, επίσης, η ισχύς της επεκτείνεται σε επακολουθούσα αυτοδιοικητική περίοδο, ώστε, στην τελευταία περίπτωση, εφόσον εξακολουθεί να ισχύει η κατάσταση της υποδικίας και επανεκλεγεί ο αιρετός που είχε τεθεί σε αργία κατά την προηγούμενη περίοδο, ακόμη και σε διαφορετικό αξίωμα απ' αυτό που κατείχε την προηγούμενη περίοδο, το αρμόδιο διοικητικό όργανο οφείλει να εκδώσει νέα πράξη για τη θέση του αιρετού σε αργία και για την τρέχουσα αυτοδιοικητική περίοδο με χρόνο έναρξης αυτό της ανάληψης των καθηκόντων του. Στη δε περίπτωση που συνέτρεξαν οι πιο πάνω καταστάσεις σε ορισμένο πρόσωπο προτού αυτό αποκτήσει την ιδιότητα του αιρετού, η πράξη θα ισχύσει από το χρόνο που απέκτησε το πρόσωπο αυτό την ιδιότητα του αιρετού και μέχρι τη λήξη της υποδικίας (έκδοση είτε καταδικαστικής σε πρώτο βαθμό απόφασης, είτε τελεσίδικης αθωωτικής απόφασης).

β) Κατά το ιστορικό του ερωτήματος και τα όσα αναφέρονται στην 17^η σκέψη της παρούσας, ο αρμόδιος Συντονιστής Αποκεντρωμένης Διοίκησης Θεσσαλίας-Στερεάς Ελλάδας οφείλει να εκδώσει πράξη, με την οποία θα διαπιστώνεται η επέλευση της προβλεπόμενης στο δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 236Α του ν. 3852/2010 καταστάσεως στο πρόσωπο του Δ.Θ., δημοτικού συμβούλου του Δήμου «Κ-Α» (παραπομπή με το με αριθμό 69/2018 Βούλευμα του Συμβουλίου Εφετών Ευβοίας για κακούργημα με διατήρηση των περιοριστικών όρων κατά το χρόνο που αυτό κατέστη αμετάκλητο) και θα τίθεται αυτός σε αργία από το χρόνο ανάληψης των καθηκόντων του κατά την τρέχουσα αυτοδιοικητική περίοδο.-

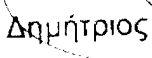
ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα 12-03-2020

Η Πρόεδρος

Μεταξία Ανδροπιτανέα
Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Ο Εισηγητής

Δημήτριος Καμάρης
Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.